

Terapatik Egzersiz

Güncel Yaklaşımlar

Genişletilmiş 3. Baskı

Editör:

Prof. Dr. Nihal GELECEK

Hipokrat
Yayıncılık

© 2021 Terapatik Egzersiz
Güncel Yaklaşımlar

Genişletilmiş 3. Baskı

ISBN: 978-605-7874-95-5

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Prof. Dr. Nihal GELECEK

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Planlı ve amaca yönelik uygulanan egzersizlerin fonksiyonları geliştirici, hastalıklardan koruyucu ve tedavi edici özellikleri uzun yıllardır bilinmektedir. Egzersizlerin iyileştirici özellikleri ile ilgili ilk çalışmalar Hindistanlı Hekim Susthata (MÖ 600), Yunanlı hekimler Herodicus ve Hippocrates (MÖ 500-200) tarafından yapılmış, egzersize bağlı vital bulguların değişebileceğini, kas-iskelet sisteminde ciddi gelişmeler olabileceği gösterilmiştir. Günümüzde ise terapatik egzersizler, bilimsel verilerin ışığında tıbbi tedavinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Bu kitabı yazmaktaki en önemli amacım, egzersizlerin sağlığı geliştirici özelliklerinin olabilmesi için egzersizin tipi, şiddeti, tekrar sayısı, süresi, frekansı ve hızı gibi farklı parametrelerinin kullanılması ve bir plan dahilinde uygulanması gerekliliğinin anlaşılabilmesidir. Ayrıca egzersiz programlarının/reçetelerinin hedef odaklı ve kişiye özel olması, başta FİZYOTERAPİSTLER olmak üzere bu alanda mesleki ehliyete sahip uzmanlar tarafından planlanması ve uygulanmasının ne kadar önemli olduğunun fark edilmesidir.

Kitabın yazar kadrosu farklı Üniversitelerden, egzersiz eğitimleri ile ilgili çalışmaları olan, alanında yetkin ve çok değerli akademisyenlerden oluşmaktadır. Kitabın bu yeni baskısında da *“Terapatik Egzersizler”* ile ilgili tüm konular ayrıntılı olarak ele alınmış, en son çalışmaların sonuçlarına yer verilmiştir. Yazar kadromuzun büyük emek ve özverileriyle sizler için hazırladığı *“TERAPATİK EGZERSİZ Güncel Yaklaşımlar”* kitabı, her eğitim seviyesine hitap edecek düzeyde, kolay anlaşılır ve alanda kolay uygulanabilir bilgi ve görsellerden oluşturulmuştur.

Tüm bu özellikleri ile kitap klinikte çalışan meslektaşlarımız için hastalarına ve danışanlarına en doğru egzersiz reçetelerini oluşturmada referans kaynak olacak özelliktedir. Lisans ve lisansüstü öğrencilerimiz ise fizyoterapi uygulamalarının temel konusu *“Terapatik Egzersizler”* ile ilgili kavramları ve ayrıntılı bilgileri bu kitaptan öğrenecek, egzersiz reçetesi geliştirme becerilerini kitapta yer alan örnekler ile geliştireceklerdir. Yazarlar olarak kitabımızın eğitime, egzersiz biliminin ve ülkemiz toplum sağlığının geliştirilmesine önemli katkıları olacağına olan inancımız tamdır.

Kitabın editörü olarak kitapta yazar olarak yer alan tüm meslektaşlarıma ve kitabın sizlerle buluşmasında büyük emekleri Hipokrat ailesine en içten teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Nihal GELECEK

Şubat 2021

Katkıda Bulunanlar

Editör

Nihal GELECEK, Prof. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Muskuloskeletal Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Yazarlar

Ata ELVAN, Dr. Fzt.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir

Ayşe ÖZDEN, Dr. Öğr. Üyesi

İzmir Tınaztepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Barış GÜRPINAR, Dr. Fzt

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Geriatrik Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Birgül BALCI, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Nörolojik Fizyoterapi-Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir

Deniz BAYRAKTAR, Dr. Öğr. Üyesi

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Derya ÖZER KAYA, Prof. Dr.

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Emrullah ALKAN, Uzm. Fzt.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir

Gamze YALÇINKAYA, Uzm. Fzt.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir

Hülya TUNA, Dr. Fzt. Öğr. Görevlisi

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Geriatrik Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Mehmet ÖZKESKİN, Dr. Öğr. Üyesi

Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir

Mehtap MALKOÇ, Prof. Dr.

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, KKTC

Melda SOYSAL TOMRUK, Dr. Öğr. Üyesi

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Meriç YILDIRIM, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu
Kardiyopulmoner Fizyoterapi Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir

Murat TOMRUK, Dr. Öğr. Üyesi

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Nihal GELECEK, Prof. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Muskuloskeletal Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Nursen İLÇİN, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Geriatrik Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Özge ÇELİKER TOSUN, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Geriatrik Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Özge ERTEKİN, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Nörolojik Fizyoterapi-Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir

Özgür BOZAN, Dr. Öğr. Üyesi

İzmir Tınaztepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Seher ÖZYÜREK, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Muskuloskeletal Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Serkan BAKIRHAN, Doç. Dr.

Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir

Sevgi Sevi YEŞİLYAPRAK, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Muskuloskeletal Fizyoterapi Anabilim Dalı, İzmir

Turhan KAHRAMAN, Doç. Dr.

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Umut Ziya KOÇAK, Dr. Öğr. Üyesi

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Yeşim SALIK ŞENGÜL, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Nörolojik Fizyoterapi-Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir

Zeliha ÖZAY, Dr. Öğr. Üyesi

Lefke Avrupa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, KKTC

İçindekiler

BÖLÜM 1

Terapatik Egzersiz Reçetesi ve Temel Prensipler

ÖZGE ERTEKİN

Tanım	1
Terapatik Egzersiz Yaklaşımları	2
Terapatik Egzersizler, Fonksiyonellik ve Yeti Yitimi.....	3
Sağlık Durumu (Patolojik / Patofizyolojik Durumlar)	3
Bozukluk.....	4
Aktivite /Fonksiyonel Limitasyonlar.....	4
Katılım Kısıtlılıkları ve Yeti Yitimi.....	5
Klinik Karar Verme ve Kanıtı Dayalı Fizyoterapi.....	6
Hasta Tedavi Modeli.....	7
1. Veri Toplama.....	7
2. Değerlendirme.....	9
3. Klinik Tanı.....	9
4. Prognoz ve Tedavi Planı.....	9
5. Tedavi Yaklaşımı.....	10
6. Tedavi Sonuçları ve Taburculuk.....	11
Egzersiz Eğitimi Prensipleri.....	11
Egzersiz ve Görev Odaklı Eğitimde Motor Öğrenme Konsepti.....	12
Egzersiz ve Motor Öğrenme Basamakları.....	13
Egzersiz Eğitiminde Motor Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	14

BÖLÜM 2

Eklem Hareket Açıklığı Egzersizleri

NİHAL GELECEK • MERİÇ YILDIRIM

Eklem Hareket Açıklığı	17
Tanımlar	17
Eklem Hareket Açıklığında Azalma	19
Kapsüler Patern	19
Kapsüler Olmayan Patern	19
Eklem Hareket Açıklığının Değerlendirilmesi.....	21

Ekleme Hareket Açıklığı Egzersizleri Tipleri	21
Pasif Ekleme Hareket Açıklığı Egzersizleri	21
Aktif Ekleme Hareket Açıklığı Egzersizleri	22
Aktif-Yardımlı Ekleme Hareket Açıklığı Egzersizleri	22
EHA Egzersizleri Uygulama Prensipleri	23
Hastanın Hazırlanması	23
Egzersiz Uygulamalarında Dikkat Edilmesi Gerekenler	23
Pasif ve Aktif-Yardımlı Ekleme Hareket Açıklığı Egzersizleri	24
Üst Ekstremitte Egzersiz Örnekleri	24
WAND Egzersizleri	25
CODMAN (Pendular) Egzersizler (Yerçekimi yardımcı egzersizler)	25
Alt Ekstremitte Egzersiz Örnekleri	26
Aktif Ekleme Açıklığı Egzersizleri	27
Üst Ekstremitte egzersiz Örnekleri	27
Alt Ekstremitte Egzersiz Örnekleri	28
Dört yönlü düz bacak kaldırma egzersizleri	28
Sırt ve Gövde Egzersizleri Örnekleri	30

BÖLÜM 3

Dirençli Egzersizler

NIHAL GELECEK • MURAT TOMRUK

Tanımlar	33
Dirençli Egzersizler	33
Kassal Performans	33
Kas Kuvveti	33
Fonksiyonel Kuvvet	33
Dirençli Egzersiz Eğitimi	33
Kuvvetlendirme Eğitimi	33
Kassal Endurans	33
Kassal Endurans Eğitimi	34
Kas Gücü	34
Kas Gücü Eğitimi	34
Dirençli Egzersiz Eğitimi ve Prensipleri	34
1. İzometrik Kontraksiyon	34
2. İzotonik Kontraksiyon	34
3. İzokinetik Kontraksiyon	35
Dirençli Egzersizlerin Etkileri	36
Kasta Meydana Gelen Genel Adaptasyonlar	36
Lokal Adaptasyonlar	36
Kasım Enerji Kaynakları	36
ATP-Fosfokreatin Sistemi	36
Anaerobik/Glikolitik Sistem	36
Aerobik Sistem	36
Dirençli Egzersizler ve Yorgunluk	37
Lokal Kassal Yorgunluk	37
Kardiyopulmoner Yorgunluk	37
Dirençli Egzersizler ve Yaş	38

Dirençli Egzersiz Eğitimleri.....	38
Eğitimin Şiddeti.....	38
Eğitimin Tekrar ve Set Sayısı.....	39
Egzersizin Frekansı.....	41
Eğitimin Durasyonu.....	41
Egzersizin Hızı.....	41
Egzersizin Tipi.....	41
İzometrik Dirençli Egzersizler.....	42
Dinamik Dirençli Egzersizler (Konsantrik ve eksentrik egzersizler).....	42
Dirençli Egzersiz Eğitiminde dikkat edilmesi gereken prensipleri.....	43
Dirençli Egzersiz Eğitim Fazları.....	43
Egzersiz Sırasında Kaçınılması Gerekenler.....	43
Dirençli Egzersizlerin Kontra-Endikasyonları.....	43
Dirençli Egzersizler.....	44
Üst Ekstremitte Egzersiz Örnekleri.....	44
Alt Ekstremitte Egzersiz Örnekleri.....	48
Alt ve Üst ekstremitte kapalı kinetik pozisyonda/ vücut ağırlığı ile yapılan egzersiz örnekleri.....	52
Lumbal, Servikal, Skalar ve Abdominal Egzersiz Örnekleri.....	52

Konsantrik ve Eksentrik Egzersizlerin Karşılaştırılması

NİHAL GELECEK • EMRULLAH ALKAN

Konsantrik ve Eksentrik Kontraksiyonlar	55
1. Artmış Çapraz köprü kuvveti.....	56
2. Sarkomer Uzunluğunun Düzensizliği.....	56
3. Titin Proteini.....	56
Eksentrik ve Konsantrik Egzersiz Eğitimlerinin Karşılaştırılması.....	57
1. Kas Kuvveti.....	57
2. Kas Hipertrofi.....	58

BÖLÜM 4

Aerobik Egzersizler

SEVGİ SEVİ YEŞİLYAPRAK • UMUT ZİYA KOÇAK

Tanım	61
Terimler	61
Kardiyometabolik Faktörler.....	61
Fiziksel Aktivite.....	61
Egzersiz.....	62
Uygunluk (Fitnes).....	62
Maksimal Oksijen Tüketimi (VO ₂ maks).....	62
Fiziksel Fonksiyon.....	63
Enerji Tüketimi.....	63
MET (metabolik eşdeğer).....	63
MET-dakika.....	63
Aerobik Egzersiz.....	63
Adaptasyon.....	63
Dekondüsyon.....	63

Enerji Sistemleri.....	63
1. Hazır Enerji.....	65
2. Kısa Süreli Enerji.....	65
Egzersiz ve Enerji Dengesi.....	65
Aerobik Egzersize Fizyolojik Yanıtlar.....	65
Kardiyovasküler Yanıtlar.....	65
Solunumsal Yanıtlar.....	66
Kasın daha Fazla Oksijenlenmesini Sağlamaya Yönelik Yanıtlar.....	66
Değerlendirme	66
Aerobik Egzersiz Testleri.....	66
Aerobik Egzersiz Programı.....	69
Aerobik Egzersiz Reçetesinin Prensipleri.....	69
Egzersiz Programı	69
Özet Olarak;	72
Aerobik Egzersiz Seansı.....	72
Aerobik Egzersiz Örnekleri.....	73
Kilo Kaybı Amacıyla Yapılan Aerobik Egzersizler	75
Fiziksel Aktivite Paternleri ve Yan Etkiler Arasındaki İlişki.....	75
Yaygın Kronik Hastalıklarda Aerobik Egzersiz Reçeteleri	75

BÖLÜM 5

Germe (Esneklik) Egzersizleri

AYŞE ÖZDEN • ZELİHA ÖZAY

Statik Germe	79
Aktif Statik Germe	79
Pasif Statik Germe.....	80
İzometrik Germe	80
Dinamik Germe	80
Balistik Germe	80
Proprioseptif Nöromuskuler Fasilitasyon (PNF) Teknikleri ile Germe	80
Germe Egzersizlerinin Etkileri	81
Farklı Sürelerde ve Setlerde Yapılan Germe Egzersizlerinin Etkileri	82
Germe Egzersizleri Örnekleri	84
Aktif ve Pasif Statik Germe Egzersizleri Örnekleri.....	84

BÖLÜM 6

Proprioseptif Egzersizler

SEVGİ SEVİ YEŞİLYAPRAK • TURHAN KAHRAMAN

Proprioepsiyon	95
Proprioepsiyonun Tanımı ve Reseptörleri.....	95
Merkezi Sinir Sistemi ve Motor Kontrol Entegrasyonu.....	98
Proprioepsiyonun Denge, Koordinasyon ve Çeviklik ile Etkileşimi.....	99
Proprioepsiyonu Etkileyen Faktörler, Yaralanma ve Tekrar Yaralanmanın Önlenmesi	100

Propriosepsiyon Duyusunun Değerlendirilmesi.....	101
Eklem Pozisyon Duyusu.....	101
Kinestezi Duyusu.....	102
Vibrasyon Duyusu.....	102
Kuvvet ve hız duyusu.....	103
Romberg testi.....	103
Proprioseptif Egzersiz Programları.....	103
Proprioseptif Egzersizlerin Endikasyon ve Kontraendikasyonları.....	104
Proprioseptif Egzersizlerin Uygulama Prensipleri ve Uygulamada Dikkat Edilmesi	
Gereken Konular.....	104
Proprioseptif Egzersizlerin Değerlendirme ve Planlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	105
Proprioseptif Egzersiz Tipleri.....	105
Proprioseptif Egzersizlerin Frekansı, Durasyonu ve Tekrar Sayısı.....	108
Proprioseptif Egzersizlerin Şiddeti ve Progresyonu.....	108
İyileşme Evrelerine Göre Proprioseptif Eğitimin Düzenlenmesi.....	108
Vücut Bölgelerine Göre Proprioseptif Eğitim.....	109
Proprioseptif Eğitimde Kullanılan Egzersiz Ekipmanları.....	113
Proprioseptif Ev Egzersiz Programları.....	115
Sonuç.....	116

BÖLÜM 7

Çeviklik ve Pliometrik Egzersizler

DERYA ÖZER KAYA • DENİZ BAYRAKTAR

Giriş.....	119
Pliometrik Egzersiz Kavramı ve Eğitim Prensipleri.....	119
Pliometrik Egzersizin Fazları ve Fizyolojik Prensipler.....	119
Yükleme (Eksentrik, İlk Germe) Fazı.....	119
Amortizasyon Fazı.....	120
Boşalma Fazı.....	120
Pliometrik Program Değişkenleri ve Egzersiz Reçetesi.....	120
Hareket Düzlemi.....	121
Eklem Hareket Genişliği.....	121
Eksternal Yük.....	121
Hareket Genişliği.....	121
Kontraksiyon Hızı.....	121
Kas Aktivasyonu.....	121
Şiddet.....	121
Frekans.....	121
Progresyon (İlerleme).....	121
Periyodizasyon.....	121
Özelleşme ve Adaptasyon.....	122
Üst Ekstremitte ve Üst Gövdeyi Hedefleyen Pliometrik Egzersizler.....	122
Kullanım Amaçları ve Yöntemleri.....	122
Egzersiz Örnekleri.....	122
Bilimsel Çalışmaların Sonuçları.....	127

Alt Ekstremitte ve Alt Gövdeyi Hedefleyen Pliometrik Egzersizler	128
Kullanım Amaçları ve Yöntemleri	128
Egzersiz Örnekleri	128
Bilimsel Çalışmaların Sonuçları	128
Farklı Yüzeylerde Yapılan Pliometrik Egzersiz Eğitimleri	138
Sonuç	139

BÖLÜM 8

Grup Egzersizleri ve Kalistenik Egzersizler

ÖZGÜR BOZAN • HÜLYA TUNA

Egzersiz Grubuna Hazırlık	144
Grup Egzersiz Programının Oluşturulması	144
Grubu Yönetecek Fizyoterapistte Olması Gereken Özellikler	145
Grup İçinde Egzersizler Nasıl Öğretilmeli?	146
Grup Egzersizinde Motivasyonun Sağlanması	146
Grup Egzersizlerinin Avantajları	147
Grup Egzersizlerinin Dezavantajları	147
Yaşlılarda Grup Egzersizi	147
Grup Egzersizlerinde Yaşlılara Özgü Dikkat Edilmesi Gerekenler	148
Çocuklarda Grup Egzersizi	148
Gebelikte Grup Egzersizi	149
Farklı Tanılarda Grup Egzersiz Uygulamalarına Örnekler	149
Kalistenik Egzersizler	149
Kalistenik Egzersizlerin Uygulama Amaçları	149
Uygulama Prensipleri	150
Kalistenik Egzersizlerin Kronik Hastalıklarda Etkinliği	150
Kalistenik Egzersizlerin Kuvvetlendirme Amacıyla Kullanımı	150
Kalistenik Egzersizler	151
Üst Ekstremitte ve Gövdeye Yönelik Kalistenik Egzersizler	151
Alt Ekstremitteye Yönelik Ayakta Yapılan Kalistenik Egzersizler	153
Alt Ekstremitteye Yönelik Mat Üzerinde Yapılan Kalistenik Egzersizler	154

BÖLÜM 9

Gövde Stabilizasyon Egzersizleri

YEŞİM SALIK ŞENGÜL • ATA ELVAN

Tanım	157
Spinal Segmental Stabilizasyonda Kas Fonksiyonu	157
Lokal Grup Kaslar	158
Hareket ve Postürün Devamlılığında Kaslar	161
Bel Ağrısında Lokal Kas Disfonksiyonu	162
Klinikte Gövde Stabilizasyon Egzersizlerinin Kullanımı	163
Değerlendirme Modeli	163
Stabilizasyon Egzersizleri	165
Stabilizasyon Egzersizlerinde Uygulama	165
Stabilizasyon Eğitiminde Esas Noktalar	165
Egzersizler	167

BÖLÜM 10**Postür ve Farkındalık Egzersizleri****MEHMET ÖZKESKİN • SERKAN BAKIRHAN**

Postür.....	173
İyi (Standart) Postür ve Kötü Postür	174
Ayakta Durma Postürü	174
Oturma Postürü	175
Öne (İleri) Oturma Postürü.....	175
Orta (Dik) Oturma Postürü.....	175
Arka (Arkaya) Oturma Postürü.....	175
Dizler Bükülü Oturma (Denge Sandalyesi).....	176
Tüneme Oturuşu.....	176
Aktif oturma.....	176
Postür Analizi.....	177
Lateral Postür Analizi.....	177
Anterior Postür Analizi.....	180
Posterior Postür Analizi.....	181
Postür Bozuklukları	183
Postür Bozukluğunun Yönetimi.....	184
Vücut Farkındalığı.....	185
Egzersiz Örnekleri.....	186
Servikal Bölge.....	186
Servikal Bölge Düzensizlik Egzersizleri	187
Torakal Bölge.....	188
Torakal Kifoz	188
Düz Sirt (flat back)	189
Torakal Bölge ve Omuz Bölgesi Düzensizlik Egzersizleri.....	189
Lumbal ve Pelvik Bölge.....	191
Lumbal ve Pelvik Bölge Düzensizlik Egzersizleri.....	191

BÖLÜM 11**Denge Egzersizleri****BİRGÜL BALCI • MELDA SOYSAL TOMRUK**

Tanımlar	193
Denge.....	193
Denge Kontrolü	193
Duyu ve Denge	193
Denge Tipleri	195
Denge Stratejileri.....	195
Denge Problemlerinin Görüldüğü Durumlar.....	196
Denge Değerlendirme Yöntemleri	196
Statik Denge Testleri.....	197
Dinamik Denge Testleri.....	197
Denge Eğitimi	201
Denge Eğitiminin Progresyonu	203
Denge Eğitimi Uygulama Prensipleri.....	203
Denge Eğitimi Uygulamaları	204

BÖLÜM 12**Su İçi Egzersizler****BARIŞ GÜRPINAR • NURSEN İLÇİN**

Terapatik Akışkanlar Mekaniği.....	210
Kaldırma Kuvveti	210
Hidrostatik Basınç.....	210
Sürüklenme Kuvveti.....	210
Termodinamik Özellikler	211
Daldırma Fizyolojisi	212
Dolaşım Sistemi	212
Solunum Sistemi.....	212
Kas-İskelet Sistemi.....	212
Böbrek ve Boşaltım Sistemi.....	213
Su İçi Egzersiz Uygulamaları	213
Su İçi Tedavide Özel Teknikler.....	214
Halliwick.....	214
BadRagaz Halka Metodu (BRHM).....	215
AiChi.....	215
Watsu.....	216
Su İçi Egzersizler.....	216

BÖLÜM 13**Pelvik Taban Kas Eğitimi****ÖZGE ÇELİKER TOSUN**

Pelvik Taban Kas Eğitiminin Tarihçesi	220
Pelvik Taban Kas Fonksiyonunun Değerlendirilmesi.....	221
Vizüel Gözlem.....	221
Dijital Palpasyon.....	221
Vajinal Sıkıştırma Basınç Ölçümü.....	225
Üretral Basınç Ölçümleri.....	225
Pelvik Taban Dinamometresi.....	226
Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG).....	226
Ultrasonografi (USG)	226
Elektromyografi (EMG)	226
Vajinal Koniler ve Colpexin Çekme Testi.....	227
Yeni Yaklaşımlar ve Teknolojinin Kullanılması.....	227
Pelvik Taban Kas Egzersiz Mekanizmaları	228
Pelvik Taban Kas Egzersiz Mekanizmaları	228
Pelvik Taban Kas Egzersizleri Ne Kadar Süre Yapılmalıdır?	229
Pelvik Taban Kas Egzersizlerinin Uzun Dönem Etkileri	230
Pelvik Taban Kas Egzersizlerinin Kanıt Değeri	230

Pelvik Taban Kas Eğitimindeki Egzersiz Reçetesi	232
Egzersiz Tipi (modu)	232
Egzersiz Frekansı	232
Egzersiz Şiddeti (Yoğunluğu)	232
Egzersizin Durasyonu	232
PTKE Bireye Özel mi Oluşturulsun, Grup Eğitimi mi? Yoksa Ev Programı mı Verilsin?.....	233
PTKE Ev Programı mı Olmalı Yoksa Süpervize mi Olmalı?.....	233
PTKE Programlarına Katılımı Arttırmak, Devamlılığı Sağlamak İçin Davranış Türleri ve Bağlantı Stratejileri Nelerdir?.....	233
Pelvik Taban Kas Eğitimi Nasıl Öğretilmeli?.....	234
Pelvik Taban Kas Eğitiminin Santral Sinir Sistemindeki Nöral Plastisitesi	236
Pelvik Taban Egzersizleri Dışındaki Terapatik Egzersizlerin Pelvik Taban Kaslarına Etkileri	237
Şiddetli ve Yorucu Egzersizler Pelvik Taban Kaslarını Yorar mı?	237
Egzersiz Yapanların Egzersiz Yapmayanlara Göre Daha Güçlü ya da Daha Zayıf PTK'ları Var mıdır?....	238
Egzersiz Pelvik Taban Kas Aktivitesini Nasıl Etkiler?.....	238
Egzersizin Pelvik Taban Morfolojisi Üzerindeki Etkisi Nedir?.....	238
Şiddetli Egzersizin Üi Üzerindeki Uzun Vadeli Etkileri.....	238
PTKE ve Propriyosepsiyon.....	238
Pelvik Taban Egzersizlerinin Kardiyovasküler Sistem Üzerine Etkileri.....	239
Spesifik Egzersizler Karın İçi Basıncını Nasıl Etkiler?.....	239
Doğru Postür Kazanılması ve PTKE	240
Pelvik Taban Rehabilitasyonunda Kullanılan Ptk İle Birlikte Kullanılan Diğer Egzersiz Programları	240
Ko-Kontraksiyonu Geliştirmeye Yönelik Egzersizler (Abdominal Kas, Transversus Abdominus ve Stabilizasyon Egzersizleri).....	240
Paula Metodu	242
Abdominal Hipopressif Egzersizler(AHT).....	242
Yoga.....	242
Pilates.....	243
Aerobik Egzersizler	243
Kalça Abduksiyon ve Adduksiyon Egzersizleri	244
Gevşeme Eğitimi ve Teknikleri.....	244
Fonksiyonel Eğitim	245
Germe Egzersizleri	245
PTKE'nin Kontra Endikasyonları ve Yan Etkileri Var mı?.....	246
PTKE Tek Başına Uygulanması mı Yoksa Diğer Fizyoterapi Uygulamalarıyla Birlikte Yapılması mı Etkili?.....	246
Multimodel Fizyoterapi Uygulamaları.....	247
PTKE İle Pesser Uygulamaları Birlikte mi Verilsin?.....	248
Mesane Eğitimi ve PTKE' nin Birlikte Verilmesi	248
PTKE ve Biofeedback.....	248
PTKE ile Birlikte Verilen Yeni Yaklaşımlar	248
Tüm Vücut Vibrasyonu	249
Pelvik Taban Kas Eğitiminde Verilen Egzersiz Örnekleri	250
Pelvik Taban Kas Eğitiminde Kullanılan Gevşeme Pozisyonları (Yoga Pozisyonları/Egzersizleri)	251

BÖLÜM 14**Solunum Kas Eğitimi****SEHER ÖZYÜREK • GAMZE YALÇINKAYA • MEHTAP MALKOÇ**

Solunum Kasları.....	255
Üst Hava Yolu Dilatör Kasları	255
Respiratuar Pompa Kasları.....	255
Solunum Kas Eğitiminde Değerlendirme.....	257
Solunum Kas Eğitimi Tipleri ve Eğitime Özgü Kullanılan Cihazlar	258
Direnç Eğitimi	258
Endurans Eğitimi.....	259
Solunum Kas Eğitimi ve Temel Prensipleri.....	259
Yüklenme Prensibi.....	259
Özelleşme Prensibi	259
Geri Dönüşlülük Prensibi.....	259
Solunum Kas Eğitiminde Potansiyel Adaptasyonların Klinik Yararlardaki Temelleri.....	260